

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаар!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгдэ
арадай
газетэ

1996
ЯНВАРИИН
31
Үбэлэй һүүл шарагшан
үхэр
һарын 11
СРЕДА
гарагай 4
№20 (19360)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ НАЙМАДАХИ СЕССИ ТУХАЙ

Буряад Республикын нэгэдэхи зарлалай Арадай Хуралай наймадахи сесси үсэгэдэр хүдэлмэригээ тогтоожэжээ. Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семёнов сессиин заседаниие хүтэлбэрилөө.

Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ Л. В. Потапов Буряад Республикын социаль-экономическа хүгжэлтыг гүрэнэй зүгһөө хүтэлбэрилхэ гол үүсгэсэн тухай элидхэл хэбэ.

Тус элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Арадай Хуралай депутатууд - В. И. Сафронов, В. В. Смолин, Л. Ф. Дихалёв, А. Д. Карнышев, В. Б. Саганов, А. И. Кардаш болон бусад хабаадаһан байна.

Буряад Республикын социаль-экономическа хүгжэлтыг болотор багсаамжалан тодорхойло талаар Буряад Республикын Правительствын удаан болзорой программа тухай гол түлэб хэлэгдээ. Үүнөө дэлгүүрэй экономикын хүсэндөө орожо хийһан үе сагта түсэбүүд байдаггүй, тиймэһээ удаан болзорой программа хэрэгтэй гэжэ элидхэлэ онсолбо.

Удаань "1994 оной республиканска бюджетэй үүсгэжэ тухай" элидхэл республикын финансын

министр Г. В. Шлыкова хэбэ. Тус элидхэлые депутатууд анхаралдаа абаха гэхэн шийдхэбэри абаба.

Тэрэнэй һүүлээр "Буряад Республикын 1995 оной бюджет тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулха тухай" асуудалаар республикын финансын министр Г. В. Шлыкова элидхэбэ. Тус асуудалаар Арадай Хуралай депутатууд Г. А. Дождикова, В. И. Сафронов, Муйскын районой өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гулваа А. А. Мезенцев болон бусад үгэ хэлэжэ, һанамжа дурадхалнуудые оруулһан байна.

Тэрэнэй һүүлээр Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо А. Н. Жильцов "Буряад Республикын 1996 оной бюджет тухай" элидхэл хэбэ. Тус элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ олон депутатууд хабаадажа, үгэ хэлээ. Буряад Республикын 1996 оной бюджет депутатуудай олоной дуугаар баталан абтаба.

Арадай Хуралай наймадахи сесси мүнөөдэр хүдэлмэригээ үргэлжэлүүлхэ.

Буряад Республикын Арадай Хуралда

НЮТАГАЙ ӨӨНЭДЫГӨӨ ХҮТЭЛБЭРИЛГЫН АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДӨӨ

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семёнов районуудай хүтэлбэрилгын гүлваанарай үүсгэсэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Арадай Хуралай баталан абаһан нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гол ёһо гүримүүд тухай "Буряад Республикын Хуули хубилгагдажа болохогүй үгэ" үгэ хэлэгдэбэ. Мүнөөнэй орёо ажабайдалай эрилтэнүүдтэй хуулинуудта үүсгэжэ байха зэргэтэй гэжэ онсоһоо.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Правительствын эхидхэлэй начальниг М. Бахронов түрүүлэн үгэ хэлэжэ, нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудые асуудал тухай асуудал дээрэ тогтобо. "Мүнөө дээрэ бүхы асуудал нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд - депутатудай депатадууд, мүн өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гүлваанар хуулинуудта үүсгэжэ байха зэргэтэй гэжэ онсоһоо.

өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд байха ёһотой ха юм. Тэдэ зургаануудые яаж байгуулха тухай асуудалда харюу районуудай Устав соо үгтэхэ юм. Тиймэһээ районой Уставуудые зохёолгодо онсо анхарал хандуулагдаха болоно", гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье, хүдөөгэй ямар нэгэ хууринай старостые томилхо гү, үгы гэбэл, комитедые хунгаха гү, али хүдөөгэй ажалшадай хамтын суглаан дээрэ баталха гү - эдэ болон бусад асуудалнууд Уставай үндэһөөр шийдхэгдэхэ ёһотой ха юм. Тийхэдэ район районуудай Уставууд эхирнүүд шэнги адлинууд байха ёһогүй, район бүрийн онсо шэнжэ, экономическа хүгжэлтэ гэхэ мэтэ хараада абтаха зэргэтэй гэжэ хэлэгдэбэ.

Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо М. И. Карнышев үгэ хэлэхэдээ, нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудта гүрэнэй засагай зургаануудай зүгһөө дэмжэхэ тухай асуудал дээрэ тогтобо. Гэхэтэй хамта хуули ёһото гүрэн байгуулха зорилготой байһан тупа хуулинуудые

асуудалда онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Арадай Хуралай комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр Б. Ц. Семёнов, В. И. Марков, Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. К. Кукшинов, Арадай Хуралай Хэрэгүүдые эрхилэгшэ В. Потехин нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай ажал ябуулга тухай Арадай Хуралда ороһон олон тоото асуудалнуудта карюунуудые үгэбэ.

Районуудай хүтэлбэрилгын гүлваанарай зүгһөө Кабанскын районой өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гүлваа В. Г. Котов үгэ хэлэхэн байна. Тэрэ "Буряад Республика доторхи нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гол ёһо гүримүүд тухай" Буряад Республикын Хуули соо дутагдалнууд үшөөл олон гэжэ шүүмжэлээд, районой ажабайдалһаа абтаһан жэһээнүүдые дурдаба.

Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М. И. Семёнов зүбшөөнэй эсэстэ хуряангы үгэ хэлэхэн байна. С. ОЧИРОВ.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ Л. В. ПОТАПОВАЙ МЭДҮҮЛГЭ

Буряад Республикын хүндэтэ эрхэтэдг!
Б. Н. Ельциниие Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатаар дэбжүүлхэ болон дэмжэхэ талаар республикын ниитын-политическэ залан зохицуулха зүблэл байгуулха гэхэн зүблөөндэ минии хабаадаһан ушар таанад сооһоо олон хүнэй буруушаал үүсхээ. Тиймэһээ өөрингөө хараа бодолые тодруулха уялгатайб.

Республикын толгойлогшын тушаалда "Социальная справедливость" хамтаралаар дэбжүүлэгдэһэнээ би хэзээшье мартаагүй хүм. Политическэ хараа бодолнуудаа би нюудаггүйб, мүн тэдэнээ нэлгээгүйб, саашадаашье нэлгэхэгүйб. Зүгөөр республикын аша туһада алба хэхэ тангариг үгэһэнөө би хэзээшье мартааггүйб, тийхэдэ политикын талаар өөрингөө хубийн найшаал, буруушаалые тоонгүй, бэеэ бариха баатай болошые хаа, тон түрүүн республикынгаа аша туһада албаяа шууд дүүргэхэб.

Мүнөө ябаһан замһаа хадуурха аргагүй болообди. Тэрэ уйтай хүндэшье байг, зүгөөр гэдэргээ тэхэрхэ харгы манай орондо, республикада бүри ехэ хохидол ушаруулха аюултай.

Президент Б. Н. Ельцин Россин эрхэтэдэй хуулига ёһоор хунгаһан гүрэнэй толгойлогшо мүн. Би - Буряад Республикын хуулига ёһоор хунгаһаһан Президентби. Жэл хахад соо бидэ хоёр хоорондоо харилсаха үедөө хүшэрөөршье хаа, үгээс ойлголсодог болообди. Россин Федерациин гүрэнэй засагай зургаануудай болон Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай хоорондо хэрэг эрхилэлгые болон этигэмжэ түлөөлэгэнүүдые амьарлаха тухай Договор баталагдаа. Тус Договор манай хоорондын харилсаануудые хуулиин үндэһэ хууригай болгохо, аха дүү хоёрой харилсаандал бэшэ, харин ниитэ хэрэг бэлүүлжэ байһан адли тэгшэ эрхэтэй таланууд мэтээр харилсаануудаа зохёон ябуулха арга олгоо. Договорой ёһоор бидэ Кремлийн коридорнууд соогуур гуйжа, найжа байхаяа болёод, дэлгүүртэ шэлжэн оролгын үедэ хэдэн нэмэлтэ бэрхэшээлнүүдые тохёолдуулһан байгааһин, сагай уларилгай болон экономическа онсо орёо хүшэр эрхэ нүхэсэлнүүдые хараада абажа, манда үгтэхэ ёһотой юумээ абана гээшэбди. Буряад ороной социаль-экономическа хүгжэлтын удаан болзорой программа Россин Правительствата харагдажа байна. Баталагдаһанай һүүлээр тус программа федеральна гэхэн статустай болоһоной ашаар экономикын талаар горитой ехэ доройтолоһоо гараха шэнэ арга боломжонуудые республикада мүн лэ олгохо зэргэтэй.

Мүнөө бидэнэй ажаһуудаг үзэгдөөгүй хүндэ сагта дээрэ хэлэгдэһэниие тоонгүй байхын аргагүй. Политикын талаар хубидаа найшааһан, буруушааһангаа урда барингүй, республикын хүн зоной хуудал байдалые найжаруулха талаар хэжэ болохо бүхы юумые һалган хосорожо болохогүйл. Имагтал иимэ бодол баримталһан ушарһаа би, республикын Президент, тус зүблөөнэй хүдэлмэригээ хабаадаа юмби.

Үнгэрһэн зүблөөн Россин Президентын тушаалда кандидатые дэбжүүлһэн суглаан бэшэ һэн. Тиймэ эрхэ түлөөлэгэшые тэрэндэ байгаагүй. Зүблөөнэй зорилго болбол "Сосковецэй штабай" региональна отделени байгуулха ябадал болоно. Тус штаб гүйсэдхэлгын засагай зургаануудта заншалта болоһон гуримаар бүридүүлэгдэжэ байгаа юм.

Конституциин ёһоор республикын эрхэтэн бүхэн сүлөөтэйгөөр шэлэхэ эрхэтэй гэжэ онсолхо хүсэлэнтэйб. Ямаршье кандидатай түлөө гар табилгануудые хүсөөр суглуулха ябадалые огто болоһогүй хэрэг гэжэ тоолоноб.

ГУЛВААГААР БАТАЛАГДАБА

Буряад Республикын нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудай хунгалта манай республика дотор үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 17-до үнгэрһэн гээд булгалда мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье Хурамхаанай районой өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гүлваа алар 1,5 һара болоһон хойно һал мэдээжэ болобо. Хурамхаанай районой арадай сүүдэй, удаань республикын Верховно Сүүдэй шийдхэбэрилүүдээр Гомбожап Черныкович Цыбиков Хурамхаанай районой нютагай өһөдгыгөө хүтэлбэрилгын гүлваагаар баталагдаба.

Г. Ч. Цыбиков Хурамхаан хуурида 1950 ондо түрэнэн юм. Тэрэ инженер-геолог мэргэжэлтэй. Районой гүлваагай тушаалда дэбжүүлэгдэхэнэ урда тээ "Буря т-Терминал интернейшил" гэжэ акционернэ бүлгэмэй таһагай начальнигаар Улаан-Үдэдэ ажаллажа байһан юм.

РОССИН ФЕДЕРАЦИ

ФЕДЕРАЛЬНА ХУУЛИ

Россин Федерациин Президентые хунгаха тухай

1995 оной апрелин 21-дэ Гүрэнэй Дүүмэдэ баталан абтаа, 1995 оной майн 4-дэ Федерациин Сөвдээр найшаагдаа.

(Эхининь январин 30-най дугаарта)

СТАТЬЯ 22. Хунгуулин комиссиинажал ябуулгада хамгалсалга

Гүрэнэй зургаанууд, нютагай өөхэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаанууд, нийгын нэгэдэлнүүд, предприятинууд, эмхи зургаанууд болон зургаанууд, мүн баһа тэдэнэй тушаалта нюурнууд хадаа өөхэдынгөө түлөөлэгэтэ хэрэгүүдээ бэлүүлгэдэ хунгуулин комиссинуудта туһааха, хамгалсаха уялгатай, тэрэ тоодо хэрэгтэй байра, транспорт, хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдые, техникэскэ түхээрлэгнүүдые үгэхэ, мүн баһа мэдээнүүдээр, материалнуудаар хангаха, хунгуулин комиссинуудай хандабал, табан хоногой болзор соо харюу үгэхэ зэргэтэй, харин хунгалта болотор табан хоногой үлөөд байхада гү, али хунгалтын үдэр саг дары харюу үгэхэ уялгатай.

СТАТЬЯ 23. Хунгуулин комиссиин шийдхэбэринүүдые болон үйлэ ябуулгыг буруушаан гомдол барилга

Түбэй хунгуулин комиссиин болон тэдэнэй тушаалта нюурнуудай шийдхэбэринүүдые, үйлэ ябуулгыг (эдэбхи үүсхэлгүй байлгыг) буруушаан, гомдол барилга Россин Федерациин Верховно Сүүдэтэ хэгдэдэг.

Хунгуулин комиссинуудай ба тушаалта нюурнуудай шийдхэбэринүүд болон үйлэ ябуулгануудын (эдэбхи үүсхэлгүй байлгань) буруушаагдабал, хунгуулин дээдын комиссида гү, али сүүдэтэ гомдол барилгадаг. Хунгуулин дээдын комиссида түрүүн хандалга хадаа сүүдэтэ хандаглын заагагүй гурим бэшэ юм.

Сүүдэтэ оруулагдаһан гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) Федеральна тус хуулин тогтооһон болзор соо сүүдэтэ харагдадаг.

Хунгалтын үедэ хунгуулин дээдын комиссида оруулагдаһан гомдолнуудаар (мэдүүлгэнүүдээр) ороһон үдэрһөөн хойшо табан хоногой болзор соо шийдхэбэри абтадаг, харин хунгалта хүрэтэр табан хоногой үлөөд байхада гү, али хунгалтын үдэр дары абтаха. Хэрбээ гомдолнууд (мэдүүлгэнүүд) соо заагдаһан баримтануудта нэмэлтэ шалгалтын хэрэгтэй болоо хаа, тэдэн тухай шийдхэбэринүүд арбан үдэрэй болзорһоо хойшо бэшэ абтадаг.

Хунгуулин дээдэ комисси гомдолой (мэдүүлгын) гол удааар бээ дааһан шийдхэбэри абаха эрхэтэй, тиихэдэ хунгуулин доодо комиссиин шийдхэбэриг болоулдаг.

Гомдолнуудые (мэдүүлгэнүүдые) саг болзор соонь харалгыг хангахын тула сүүдүүд, прокуратурын органууд хүдэлмэрээ тон найнаар (тэрэ тоодо амаралтын үдэрнүүдтэ) эмхидхэн ябуулаха уялгатай.

СТАТЬЯ 24. Хунгуулин участогуудые байгуулга
Россин Федерациин Президентые хунгаха хунгалтын үедэ хунгашадайд дуугаа үгэлгыг үнгэргэхын ба дуу үгэлгыг тоолохын тула хунгуулин участогууд байгуулагдадаг.

Нютагай болон ондоо арга нүхэсэлнүүдые хараада абан, хунгашадта эгээл тааруу зохида байхаар хунгуулин территориальна хабаата комисситай зүбшэлдэн, хунгалтын болохоһоо 60 хоногһоо хүүдэ бэшэ нютагай захиргаанай гулваа хунгуулин участогуудые байгуулдаг.

Удаадахи эрилтэнүүдые хараада абалгатайгаар хунгуулин участогууд байгуулагдадаг:

хунгуулин участок бүхэндэ 3000-һаа олон бэшэ хунгашад байха ёһотой;

Россин Федерациин субъект соо захиргаанай-территориальна хубаарин хилэнүүдые сахиха.

Санаторинуудта, профилакторинуудта, амаралтын байшангуудта, больницануудта, стационарна аргаламжын-үбшэнһөө хэргылгын бусад эмхи зургаануудта, хунгашадтай саг зуура оршодог газарнуудта, холын болон хүржээ ошоохонь хэсүү нютагуудта, холын тамаралгада ябаһан томо онгосонуудта полярна станцинуудта хунгуулин участогууд тус статьягай хоёрдохы хуби соо тогтоогдоһон болзорто байгуулагдадаг, харин тусгаар ушарта хунгалта болохоһоо табан хоног урид

байгуулагдаха.

Сэрэгэй албанда ябагшад хунгуулин нийтэ участогуудта дуугаа үгэдэг. Амярлагдаһан, хүн зоной байдаг газарһаа холо оршодог сэрэгэй частьнуудта онсо зүйл болгогдон, тэндэнь хунгуулин участогууд байгуулагдадаг. Иимэ ушарнуудта Россин Федерациин субъектын хунгуулин комиссиин шийдхэбэреэр хунгуулин участогуудые сэрэгэй частьнуудай командирнууд бүридүүлдэг. Тиихэдээ зохисотой үнэмшэлгэ харууламсаараа, хунгуулин комиссиин бүхы гэшүүд, ажаглагшад, кандидадууд болон тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд дуугаа үгэлгын таһалгануудта оруулагдадаг.

Харин гүрэнэй дэбисхэр дээрэ оршоһон Россин Федерациин эрхэтэдэ дипломатическа түлөөлэлгын гү, али Россин Федерациин консульско эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд өөхэдынгөө байдаг ороной газар дээрэ хунгуулин участогуудые байгуулдаг.

Хунгуулин участогуудай комиссинуудай хилэнүүдые, адресуудынь, утаһанай (телефонуудай) дугаарнуудые харуулан хунгуулин участогуудай список нютагай хэлбэлдэ хунгалтаһаа 40 хоног урид тунхаглагдадаг.

СТАТЬЯ 25. Хунгашадтай список ба тэрэниг табилгын гурим

Нютагай захиргаанай гулваагай тогтооһон гуримаар үгтэһэн мэдээнэй үндэһөөр хунгашадтай списокые хунгуулин участогай комисси табилдаг. Бэшэгдэн абтаһан хунгашадтай списокые жэл бүрийн январин 1-нэй болон июлийн 1-нэй байдлаар дахин-дахин шалгажа үзэлгыг нютагай захиргаанай гулваа бэлүүлдэг. Нютагай захиргаанай гулваа хадаа хунгашад тухай мэдээнүүдые хунгалта болотор 40 үдэрһөө хожом бэшэ хунгуулин комиссида эльгээдэг.

Хунгашадтай список алфавидтай гү, али ондоо гуримаар (хунгашадтай хаягуудай үндэһөөр хүн зоной ажаһуудаг газараар үйлсэнүүдээрнь, гэр гэрнүүдээрнь) табилдадаг. Список соо обог, нэрэ, алдар, түрэнһэн он (18 наһатанай үдэр, харань нэмэгдэдэг), хунгашын ажаһуудаг газарай хаяг заагдадаг.

Сэрэгэй частьда байдаг хунгашадтай-сэрэгэй албанай, тэдэнэй бүлын гэшүүдэй, мүн сэрэгэй частиин байдаг газарта ажаһуудаг хаань, ондооһые хунгашадтай список тус статьягай нэгэдэхи хубяар тогтоогдоһон болзор соо сэрэгэй частиин командирай үгтэһэн мэдээнэй үндэһөөр табилдадаг.

Сэрэгэй частьһаа гадуур ажаһуудаг сэрэгэй албан ажаһуудаг газартаа юрэнхы гуримаар хунгашадтай список соо оруулагдадаг.

Хунгалтын үдэр санаторинуудта, профилакторинуудта, амаралтын байшангуудта, больницануудта, стационарна аргаламжын-үбшэнһөө хэргылгын бусад эмхи зургаануудта болон хунгашадтай саг зуура байха бусад газарнуудта заагдаһан эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй үгтэһэн мэдээнэй үндэһөөр хунгашадтай список табилдадаг.

Тамаралгада ябаһан томо онгосонуудта гү, али полярна станцида байгуулагдаһан хунгуулин участогай хунгашадтай список хадаа томо онгосын капитанай гү, али полярна станциин хүтэлбэрилэгшын үгтэһэн мэдээнэй үндэһөөр табилдадаг.

Россин Федерациин газарай гадаа байгуулагдаһан хунгуулин участогай хунгашадтай список хадаа Россин Федерациин хабаата дипломатическа түлөөлэлгын, консульско эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшын гү, али Россин Федерациин газарһаа гадаа тээ оршодог сэрэгэй частиин командирай үгтэһэн мэдээнүүдэй үндэһөөр табилдадаг.

Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссиин баталһан түхэлөөр хунгашадтай список хоёр хэһэгээр табилдадаг, хунгуулин участогай түрүүлэгшын, тэрэнэй секретарин гар табилдадаг. Хунгашадтай списокэй нэгэ хэһэг хунгуулин участогай комиссида үлөөлдэдэг, харин хоёрдохы хэһэгын хунгуулин хабаата территориальна комиссида хунгалтын болотор 16 хоногһоо хожом бэшэ болзор соо ябуулагдадаг.

СТАТЬЯ 26. Эрхэтэдыг хунгашадтай списокүүдтэ оруулаха гурим

Федеральна тус хуулин 3-дахи статьягай

зохилдуулагдаһан, хунгаха бүрин эрхэтэй Россин Федерациин бүхы эрхэтэд хунгашадтай списокүүдта оруулагдадаг.

Тодорхой хунгуулин участогта эрхэтэнь хунгашадтай списоктэ оруулаха үндэһэн гэхэдэ хунгуулин тус участогай газар дээрэ тэрэнь ажаһуулгын баримта болохо. Тиихэдэ тэрэ баримта Россин Федерациин эрхэтэдэ Россин Федерациин дэбисхэр дээрэ сүлөөтэйгөөр ябаха, мүн оршодог ажаһууа газараа шэлэхэ эрхынь тодорхойлоһон федеральна хуулигай зохилдуулагдаһан тогтоогдоһон.

Имагтал хунгуулин нэгэл участогта хунгаша хадаа хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

Хунгалтын үдэр санаторинуудта, профилакторинуудта, амаралтын байшангуудта, больницануудта, стационарна аргаламжын-үбшэнһөө хэргылгын бусад эмхи зургаануудта ба хунгашадтай саг зуура байха болоһон бусад газарнуудта хунгашадтай саг хадаа байһан-байһан газартаа хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

Хамтын байрануудта байгаад, үдэрэй хуралсалгарай байһан студентүүд, аспирантууд хамтынгаа байран оршодог газарта хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

Россин Федерациин дэбисхэрһээ гадуур ажаһуудаг гү, али хилын саана удаан болзорой командирнууд байгаад, Россин Федерациин эрхэтэнэй хилын саана ябаха паспорттай хаа, Россин Федерациин эрхэтэнэй Россин Федерациин гадаа тээ байгуулагдаһан хунгуулин участогуудай хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

Хубийн урилгаар, албанай хэрэгээр, хэрэг бүтээһэн аяншалжа ошоһон Россин Федерациин эрхэтэд Россин Федерациин эрхэтэнэй хилын саана ябаха паспорттай хаа, тэндэхи хунгуулин участогай комиссида хандан нэмэлтэ болгогдон, хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

Бултанай танилсахын тула хунгашадтай списоктэ табилдаһан хойно хунгуулин участок дээрэ ажаһууа болоһон хунгашад, мүн баһа ямар нэгэ шалгаһан хунгашадтай списоктэ оруулагдаагүй хунгашад хань нюурынь үнэмшэлһэн ба хунгуулин энэ участок дэбисхэр дээрэ ажаһууһые батадаһан документүүд үндэһөөр хунгашадтай списоктэ оруулагдадаг.

СТАТЬЯ 27. Хунгашадтай списоктэй хунгашадтай танилсуулга

Хунгалтын болохоһоо 30 хоног урид хунгашадтай список бултанай танилсахын тула үлгэгдэдэг.

Хунгашадтай список соо өөрынь оруулаагүй хунгашад мүн баһа хунгашадтай список соо ямарһые адуу гү, али буруу харюу юумэн тухай хунгуулин участогай комиссида мэдүүлхэ эрхэ эрхэтэн бүхэндэ үгтэдэг.

Хунгуулин участогай комисси мэдүүлгыг шалгалта адуу гү, али буруу харюу юумые усадхаха, үгышье 24 часай турша соо мэдүүлгыг буруушааһанаа үндэһэн бэшэгээр мэдүүлгэ баригшад харюу үгэхэ уялгатай хунгуулин участогай комиссиин шийдхэбэриг буруушаабал, хунгуулин дээдэ комиссида гү, али сүүдэтэ гомдол барижа болохо юм. Тэдэнь гомдолье (мэдүүлгын) гурбан үдэрэй болзор соо хараха уялгатай, харин хунгалтын үдэр хүрэтэр гурбан үдэрэй үлөөд байха хунгалтын үдэр саг дары хараха. Мэдүүлгэ барилгын хэрэгэй зүбтэйдэ тоологдобол, хунгуулин участогай комисси хунгашадтай списоктэ саг дары зааһан оруулаха зэргэтэй.

Хунгашадтай үгтэһэн дуунай тоологдожо эхийн хойно хунгашадтай списоктэ заһабари оруулаха гомдол хоригдодог.

III БҮЛЭГ. ХУНГУУЛИН НЭГЭДЭЛНҮҮД

СТАТЬЯ 28. Хунгуулин нэгэдэл тухай ойлгоһон
Хунгуулин нэгэдэл хадаа бүхэроссин нийтэнь болоно. Тэрэ хадаа федеральна хуулинуудай тогтоогдоһон гуримдар байгуулагдадаг. Кандидадуудые элбэг гүрэнэй засагай хунгалта хабаадаха гэжэ устав хараалагдаһан байха. Тиихэдэ хунгалтын үдэр эрхэтэн хойно зургаан нара урид

Россин Федерациин Юстициин министрствэдэ бүридхэлдэ абгаһан байха зэргэтэй.
Россин Федерациин Президентые хунгаха хунгалтые үндэс үедэ бүридхэлэн хунгуулиин бүлэглэлнүүд үндэс үедэ хунгуулиин нэгэдэлэй эрхэнүүдтэй юм.

СТАТЬЯ 29. хунгуулиин бүлэглэлнүүд
хунгуулиин бүлэглэлнүүд хадаа Федеральна тус хуулийн 28-дахи статьягай нэгэдэхи хубитай зохиомоор, хунгуулиин нэгэдэлнүүд болгогдон бии болоһон, хоёрһоо үсөөн бэшэ ниитын нэгэдэлнүүдхээ бүридхэлжэ болохо юм.

Хэрбээ ниитын нэгэдэл хунгуулиин бүлэглэлэй бүридхэлдэ ороһон байбал, хунгалтын үнгэргэгдэж байха үедэ хунгуулиин бээ дааһан нэгэдэл боложо, али нэгэ үедэ ябуулгада хабаадаха гү, али хунгуулиин ондоо бүлэглэлэй бүридхэлдэ орохо ёһогүй.

Ниитын нэгэдэлэй съезд (конференци) дээрэ хунгуулиин бүлэглэлдэ орохо тухай шийдхэбэри абтадаг. Хунгуулиин бүлэглэлнүүдые Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси бүридхэлдэ абадаг. Хунгуулиин бүлэглэлдэ орохо тухай шийдхэбэритэй, хунгуулиин бүлэглэл байгуулха тухай ниитын нэгэдэлнүүдэй найдалгата түлөөлэгшэдэй гар табилгатай шийдхэбэри абтадаг. Хунгуулиин бүлэглэлдэ орохо тухай шийдхэбэрин дээрэ баталагдаһан хамтын шийдхэбэриин протоколнуудай Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссида тушаагдаһанай хүүлээр табан хоногһоо хойногуулангүй бүридхэлдэ абалга бэелүүлэгдэдэг.

СТАТЬЯ 30. хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин бүлэглэлэй найдалгата түлөөлэгшэд болон хунгаһадай үүсхэлтэ бүлэг

хунгуулиин нэгэдэлнүүд, хунгуулиин бүлэглэлнүүд болон хунгаһадай үүсхэлтэ бүлэг хадаа Федеральна тус хуулиитай зохиладуулан, найдалгата түлөөлэгшэдые шийдхэбэри абтадаг. Россин Федерациин Президентые хунгаха хунгалтада хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин бүлэглэлэй болон үүсхэлтэ бүлэгэй хабаадалгатай бүхы хуулиитай зохиладуулан, тэрэ тоодо мунгэ танганай асуудалнуудаар шийдхэбэри ябуулдаг.

СТАТЬЯ 31. Россин Федерациин Президентые хунгаха хунгалтада хунгуулиин нэгэдэлнүүдэй, хунгуулиин бүлэглэлнүүдэй, үүсхэлтэ бүлэгүүдэй найдалга

хунгуулиин нэгэдэлнүүд, хунгуулиин бүлэглэлнүүд, хунгаһадай үүсхэлтэ бүлэгүүд хадаа Федеральна тус хуулиитай зохиладуулан, найдалгата түлөөлэгшэдые шийдхэбэри абтадаг. Россин Федерациин Президентые хунгаха хунгалтада хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин бүлэглэлэй болон үүсхэлтэ бүлэгэй хабаадалгатай бүхы хуулиитай зохиладуулан, тэрэ тоодо мунгэ танганай асуудалнуудаар шийдхэбэри ябуулдаг.

БҮЛЭГ IV. Россин Федерациин

Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлгэ ба бүридхэлдэ абалга

СТАТЬЯ 32. хунгуулиин нэгэдэлээр, хунгуулиин хамтаралаар Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлгэ

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат хунгуулиин нэгэдэлэй съезд (конференци) дээрэ дэбжүүлгэдэг. Хунгуулиин нэгэдэл, хунгуулиин хамтарал Россин Федерациин Президентын тушаалда имагтал нэгэ кандидадые дэбжүүлхэ эрхэтэй.

Кандидадые дэбжүүлхэ тухай шийдхэбэри нюусаар шийдхэбэри абтадаг. Хунгуулиин нэгэдэл, хунгуулиин хамтарал Россин Федерациин тушаалда тэдэнэй бүридхэлдэ ородоггүй хунгуулиин нэгэдэлэй гэшүүн бэшэшье нюурнуудые дэбжүүлхэ эрхэтэй.

Россин Федерациин тушаалда кандидадые дэбжүүлхэн хунгуулиин ниитын нэгэдэлэй съездын (конференциин) шийдхэбэритэй протокол хунгуулиин нэгэдэлэй бүрин нэгэдэлэй түлөөлэгшэд Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссида тушаадаг. Кандидадые дэбжүүлхэн тухай шийдхэбэри соо тэрэнэй фамили, нэрэ, обог, түрэн саг, хүдэлдэг газар, эзэлдэг тушаалын (хэдэг ажалын), ажаһуудаг газарын заагдаһан байха тухай үндэс үедэ хунгуулиин нэгэдэлэй эрхэнүүдтэй юм.

Документнүүдтэй хамта ниитын нэгэдэлые Россин Федерациин Юстициин министрствын бүридхэлдэ абгаһан тухай үнэмшэлгын буулгабари, ниитын нэгэдэлэй бүридхэлдэ абгаһан устав, ниитын нэгэдэлэй бүрин нэгэдэлэй түлөөлэгшэ бүхэнэй фамили, нэрэ, обогые, нэрэ сагые, ажаһуудаг газарые заагдаһан бүрин нэгэдэлэй түлөөлэгшэдэй бүридхэл, тэрэшэлэн хунгуулиин нэгэдэлэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдтэ хууляар зохиомлоһон гуримаар бэшэгдэһэн этигэмжэтэ саарһан хунгуулиин хамтаралай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдтэ статьягай табадахи, зургаадахи хубинуудта заагдаһан

документнүүдтэй хамта ниитын эмхинүүдэй съезднүүд (конференцинүүдэй) хунгуулиин хамтаралда ороһон тухай шийдхэбэринүүдтэй, ниитын эдэ нэгэдэлнүүдэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдэй гар табилгатай протоколнууд Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссида үгтэдэг.

СТАТЬЯ 33. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые хунгаһадаар дэбжүүлгэ

Россин Федерациин эрхэтэн бүхэн гү, али Россин Федерациин хунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадаха эрхэтэй бүлэгэрхэтэд Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлхын тула 100-һаа үсөөн бэшэ хүнһөө бүридхэлэн хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэг байгуулжа болодог.

хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэг тэрэ бүлэгые бүридхэлдэ абгаһан тухай бэшэмэл гуримаар Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссида хандадаг. Тэрэ зууршалгаһаа гадна Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлхэн тухай хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй суглаанай протокол, хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдые томилһон тухай хууляар тогтоогдомол гуримаар бэшэгдэһэн этигэмжэтэ саарһан хабсаргададаг.

хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй зууршалгада заагдадаг гэбэл:

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадай фамили, нэрэ, обог, түрэн саг, ажалладаг газар, эзэлдэг тушаал (хэдэг ажалын), ажаһуудаг газар;

хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй гэшүүдэй фамили, нэрэ, обог, түрэн саг, ажаһуудаг газар, паспортнуудайн (тэдэниие хэлгэдэг үнэмшэлгэнүүд) номернууд ба серинүүд.

СТАТЬЯ 34. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэмжэһэн гар табилгые суглуулга

хунгуулиин нэгэдэл, хунгуулиин хамтарал гү, али Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлхэн хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэг нэгэ миллионһоо доошо бэшэ хунгаһадай гар табилгые суглуулха уялгатай. Гэхэ зуура Россин Федерациин нэгэ субъектэдэ бүхы гар табилгын 7 процентһээ дээшэ гараха ёһогүй.

Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси федеральна тус хуулийн эрилтэнүүдтэ тэдэнэй үгэһэн документнүүдэй тааралдаһые шалгаад, хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай гү, али хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдые бүридхэлдэ абгаһан тухай шийдхэбэри үгтэһэн үдэрһөө хойшонхи табан үдэр соо бүридхэлдэ абгаһан тухай үнэмшэлгэнүүдые үгтэдэг.

хунгуулиин нэгэдэл, хунгуулиин хамтарал гү, али хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэй түлөөлэгшэдые бүридхэлдэ абгаһаа арсаһан ушарта Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссиин хүндэтэй шалгаганые зааһан тогтоол үгтэдэг. Бүридхэлдэ абгаһаа арсаһан ушар Россин Федерациин Верховно сүүдтэ үгтэжэ, тэрэн гурбан үдэрэй турша соо хаража үзэгдэдэг.

хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай гү, али хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд бүридхэлдэ абалгын үнэмшэлгэ абгаһан саһаа хойшо Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэмжэһэн хунгаһадай гар табилгые суглуулха эрхэтэй.

Бүридхэлдэ абалгын үнэмшэлгэ абгаһаа урид гар табилгые суглуулжа болодоггүй.

Гар табилгын хуудаһанууд тус федеральна 1-дэхи, 2-дохи номерой хабсаралгануудта үгтэһэн түхэл маягаар бэлдэгдэдэг.

Гар табилгатай хуудаһа суглуулхадаа, гар табилгын хуудаһан дээрэ кандидадай фамили, нэрэ, обог, түрэн саг, ажалладаг газар, эзэлдэг тушаал (хэдэг ажал), ажаһуудаг газар заагдадаг.

хунгуулиин нэгэдэлээр, хунгуулиин хамтаралаар дэбжүүлгэдэһэн кандидадые дэмжэһэн гар табилгые суглуулхадаа, эндэ заагдаһан мэдээнүүдһээ гадна, кандидат ямар хунгуулиин нэгэдэлдэ, хунгуулиин хамтаралда хабааталга гэгжэ заадаг.

хунгаһада эдэб хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай гү, али хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй кандидадуудые дэмжэжэ, гараа табихадаа, нэгэ кандидадай түлөө нэгэ дахин гараа табиха ёһотой. хунгаһа гараа табихадаа өөрынгөө фамили, нэрэ, обог, түрэн жэлээ (18 наһатай хүнүүд түрэн үдэрэйнгөө нара ба үдэрые бэшэдэг), ажаһуудаг газарайнгаа хаяг, паспортын сери болон номер гү, али тэрэниие хэлгэдэг үнэмшэлгэнүүдые бэшэдэг, тийхэдэ гар табиһан үдэрые заадаг.

Фамили, нэрэ, обог, ажаһуудаг газар, паспортын сери болон номер гү, али тэрэниие хэлгэжэ хэрэглэдэг үнэмшэлгэтэй гар табилгын хуудаһан кандидадые дэбжүүлхэн хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай гү, али хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшөөр эдэ бүхы мэдээнүүдые зааһан мэдээсэлтэйгээр баталагдадаг. Гар табилгын хуудаһан

бүхэндэ хунгаһадай гар табилга үнгэргэһэн Россин Федерациин субъект заагдаха зэргэтэй.

хунгаһадай гар табилга ажалладаг газартань (тэрэ тоодо ажалша коллективүүдтэ), алба хэдэг, хурадаг, ажаһуудаг газарта, хунгалтын урда тээхи хэмжээнүүдые ябуулдаг газарта федеральна хууляар хоригдоһон газарһаа бэшэ, бусад газарта суглуулагдадаг. Гэхэ зуура, гар табилга суглуулагшынь зүгһөө баалалтын, эдилгэ үгэлгын ямаршые түхэл маяг хэрэглэгдэдэггүй, хоригдодог.

Бүхы түхэлэй зөөритэй предпрятинууд, эмхи зургаанууд, организациинуудай захиргаан болон ажалша коллективүүд кандидадуудые дэмжэһэн гар табилгые суглуулха хэрэгтэ адли тэгшэ эрхэ олгохо талаар оролдохо уялгатай.

хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай, хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд гар табилга суглуулгые дүүргэһэнэй хүүлээр эрхэтэдэй гар табилгые суглуулһан Россин Федерациин субъект бүридэ хунгаһадай гар табилгын тоо бүридхэдэг, тэрэшэлэн Россин Федерациин хилын саана ажаһуудаг хүнүүдэй хунгаһадай хамтын тоо гаргадаг.

Россин Федерациин тус тус субъектнүүдтэ брошюра болгодожо, оёгдоһон гар табилгатай хуудаһануудта номер табигдадаг, дүнгэй протокол, Россин Федерациин Президентын тушаалда хунгагдаха зүбшөөлөө үгэһэн тухай кандидадай мэдүүлгэ хунгалтын болохо жэлһээ хоёр жэл урид кандидадай оложо байһан олозо доход тухай деклараци хуулийн тогтоогдомол гуримаар бэшэгдэжэ, хунгуулиин нэгэдэлэй, хунгуулиин хамтаралай, хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдөөр хунгалтын болохо үдэрһөө 60 хоног урид, 18 саһаа хойногуулангүй Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссида дамжуулан үгтэдэг. Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси документнүүдые абгаһан тухай бэшэмэл батадалгын саарһа бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэдтэ үгтэдэг.

Россин Федерациин Президентын хунгалтын болзорһоо урид гү, али дахинаа үнгэргэһэн ушарта тус статьягай нэгэдэхи хубитай зохиладуулан, хунгаһадай гар табилгын тоо хахадаар үсөөрүүлэгдэдэг.

СТАТЬЯ 35. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые бүридхэлдэ абалга

Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси документнүүдые абгаһан үдэрһөө хойшо үнгэргэһэн арбан үдэрэй туршада федеральна тус Хуулийн эрилтэнүүдтэ Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые дэбжүүлхэн гурим таарадаа гү гэжэ шалгадаг, хунгалтын үдэрһөө 50 үдэр урид кандидадые бүридхэлдэ абгаһан тухай шийдхэбэри абадаг, кандидадые бүридхэлдэ абгаһаа буруушааһан тухай хүндэтэ шийдхэбэри абадаг.

Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссиин зүгһөө гар табилгатай хуудаһануудые болон бусад документнүүдые зүбөөр бэшэһые шалгаха үедэ хунгуулиин тус тус нэгэдэлнүүдэй, хунгуулиин хамтаралнуудай, хунгаһадай эдэбхитэдэй бүлэгэй бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд, Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадууд, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд байлсаха зэргэтэй.

Гар табилгатай хуудаһан соохи мэдээнүүдые зүб бэшэ гэжэ гү, али хунгаһадай гар табилга найдамтай бэшэ гэжэ тоолоһон ушарта Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси гар табилгатай хуудаһануудые шалгаха хүдэлмэри эмхидхэдэг.

Россин Федерациин Конституци, мүн Федеральна тус Хуулие эбдэһэн ушарта Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые бүридхэлдэ абалгыг буруушаажа болодог. Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комисси Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые бүридхэлдэ абгаһаа арсаһан тухай хүндэтэ шийдхэбэри абадаг. Тиймэ шийдхэбэринь Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидадые бүридхэлдэ абгаһаа арсаһан тухай тэрэ кандидадта мэдээсэгдэдэг.

Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссиин кандидадые бүридхэлдэ абга тухай гү, али кандидадые бүридхэлдэ абгаһаа арсаһан тухай шийдхэбэри Россин Федерациин Верховно сүүдтэ үгтэжэ болодог. Тиймэ гомдол гурбан үдэрэй туршада хаража үзэгдэхэ ёһотой. Россин Федерациин Верховно сүүдэй шийдхэбэри эсэсэй, ондоо газарта хаража үзэгдэхэ ёһогүй.

Бүридхэлдэ абгаһан кандидат бүхэндэ саг болзориень ба үдэрыень заагдаһан бүридхэлдэ абалга тухай үнэмшэлгэ үгтэдэг. Бүридхэлдэ абгаһан кандидадууд тухай мэдээн бүридхэлдэ абалгын хүүлээр хоёр сүүдхын турша соо олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ үгтэдэг.

Тус статьягай нэгэдэхи хуби соо заагдаһан болзор соо Россин Федерациин Президентын тушаалда хоёрһоо үсөөн кандидадай бүридхэлдэ абгаһан ушарта Россин Федерациин Түбэй хунгуулиин комиссиин шийдхэбэри хунгалта 60 үдэрөөр хойшолуулагдажа, кандидадуудые нэмэжэ дэбжүүлхын ба хунгуулиин бусадшые ябуулгануудые бэелүүлхын тула хунгалта

хойшолуулагдадаг.

Хэрбээ хунгалтын үдэр болотор хоёрхоо үсөөн кандидатуудай бүридхэлдэ абтаһан байбал, кандидатуудые нэмжэ дэбжүүлхын тула, хунгуулин бусадшые ябуулгануудые бээлүүлхын тула хунгалта 100 үдэрөөр хойшолуулагдадаг.

БҮЛЭГ Ү. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатуудай статус

СТАТЬЯ 36. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатуудай адли тэгшэ эрхэнүүд ба уялганууд

Россин Федерациин Президентын тушаалда бүридхэлдэ абтаһан бүхы кандидатууд адли эрхэтэй, адли уялгануудтай юм.

СТАТЬЯ 37. Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатай эрхэнүүд ба уялганууд

Гүрэнэй гү, али нютагай албанда гү, али олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ ажалладаг Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө хойшо тэрэнэй хунгалта да хабаадаха үедэ албанайнгаа уялгануудые дүүргэлтхээ сүлөөлгэдэг, албанайнгаа үлүү байдалые хэрэглэхэ эрхэгүй.

Россин Федерациин хоёрдохи болзортоо тус тушаалда дэбжүүлэгдэһэн Президент гү, али Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшэ гү, али Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатаар бүридхэлдэ абтаһан, Россин Федерациин Конституцитай зохилдуулан, Россин Федерациин Президентын уялгануудые саг зуураар дүүргэгшэ эрхэ түлөөлгээ дүүргэжэ үргэлжэлүүдэг, гэбэшые хунгалтын үедэ албанайнгаа үлүү байдалые хэрэглэхэ ёһогүй.

Бүридхэлдэ абтаһан кандидатууд бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө хойшо хунгалтын дүнгүүдэй тусхайтаар сонсохогдотор өөһэдынь бэшэһэн мэдүүлгээр ажалһаа, сэрэгэй албанһаа, сэрэгэй хургуулиһаа сүлөөлгэдэг.

Тус болзор соо хунгалта бэлэдхэлгэдэ ба үнгэргэлгэдэ гаргашалагдахаар хараалагдаһан мүнгэнһөө кандидатуудта дунда зэргээр нэгэ харын олзо оршын хэмжээнэй мүнгые Россин Федерациин түбэй хунгуулин комисси түлэдэг, гэбэшые хунгалтын болохо үдэртэ федеральна Хуулар тогтоогдоһон ажалай түлбэрийн эгээн доодын хэмжээн 20-һоо дээшэ бэшэ байха ёһогүй.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат хунгалтын дүнгүүдэй тусхайтаар толилогдотор захиргаанай (хүдэлмэри үгэгшын) үүсхэлээр ажалһаа гаргагдаха, өөрын зүбшөөлгүйгөөр ондоо ажалда гү, али ондоо тушаалда оруулагдаха, тэрэ тоодо ондоо газарта, тэрэшэлэн командировкодо, сэрэгэй албанда гү, али сэрэгэй хургуулида эльгэгдэхэ ёһогүй.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат кандидатай хунгалта да хабаадаһан саг бүридхэлдэ абтаһан үдэр хүрэтэр ажаллажа байһан мэргэжэлын ажалай стажда тоологдодог.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат бүридхэлдэ абтаһан үдэрһөө хойшо хунгалтын дүнгүүдэй тусхайтаар толилогдотор Россин Федерациин газар дээрэ нитын транспортын (таксиһаа бэшэнь) бүхы зүйлнүүдээр түлбэригүй ябаха эрхэтэй. Россин Федерациин газар дээгүүр ябаһанай түлөө түлбэриие Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комисси хунгалта да бэлэдхэлдэ, үнгэргэлгэдэ номологдоһон мүнгэнһөө түлэдэг.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат хунгалтын үдэр хүрэтэр ямаршые сагта өөрынгөө кандидатуудые болуулжа болодог. Хэрбээ энэнь баалалтын эрхэ байдалда хабаатай бэшэ байбал, Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комисси хунгалта үнгэргэхэ талаар гаргашалагдаһан мүнгые, тэрэ тоодо хунгалтын урда тээхи идхалгын хүдэлмэридэ гаргашалагдаһан мүнгэ оруулалсан, тэрэндэ түлүүлдэг.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат 200 хүрэтэр этигэмжэтэ нюурнуудтай байжа болодог, тиихэдэ этигэмжэтэ нюур болохо зүбшөөлөө үгэһэн тухай кандидатай ба эрхэтэнэй бэшэмэл мэдүүлгын үндэһөөр Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссиар бүридхэлдэ абтадаг. Этигэмжэтэ нюурнууд Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссиһаа үнэмшэлгэнүүдые абадаг, кандидатай хунгалта да нүлөөлхэ идхалгын болон бусад ажал ябуулга эрхилдэг. Тус статьягай хоёрдохи хубида заагдаһан сагта захиргаан (хүдэлмэри үгэгшэ) этигэмжэтэ нюурнуудай гуйлтаар

түлбэригүй амаралта үгэхэ уялгатай.

Этигэмжэтэ нюурнуудые томилоһон кандидатууд тэдэниие ямаршые сагта һөөргэнь бусааха эрхэтэй. Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссида мэдээсэхэдэнь, эдэ этигэмжэтэ нюурнуудта үгтэһэн үнэмшэлгэнүүдые болуулдаг.

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат Россин Федерациин Генеральна прокуророй зүбшөөлгүйгөөр уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха, арестовалагдаха, сүүдэй тогтоогдодог захиргаанай зүгһөө зэмэдэ хүртэхэ ёһогүй. Россин Федерациин Генеральна прокурор тиимэ зүбшөөл үгөө һаа, тэрээн тухайгаа түргэн саг соо Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комиссида мэдээсэдэг.

БҮЛЭГ ҮІ. ХУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ АГИТАЦИ

СТАТЬЯ 38. хунгалтын урда тээхи агитаци болон тэрэниие ябуулха болзор

Россин Федерациин эрхэтэдэ, Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидат, хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин хамтаралнууд, үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүд хунгалтын урда тээхи агитаци һаагүй ябуулха эрхэтэй.

хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулхые, хунгалтын урда тээхи агитациин ямаршые материалнуудые дэлгэрүүлхые хоригдоно гэбэл:

гүрэнэй засагай федеральна зургаануудта, Россин Федерациин субъектнүүдэй гүрэнэй засагай зургаануудта, нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгын зургаануудта, мүн эдэ зургаануудай тушаалта да албанайнгаа уялгануудые дүүргэжэ байха үедэнь;

сэрэгэй ангинуудта; сэрэгэй эмхи зургаануудта; буян үйлэдэлгын эмхи зургаануудта, шажанай нэгэдэлнүүдтэ;

хунгуулин комиссинуудай гэшүүдтэ.

хунгалтын урда тээхи агитаци кандидатуудые бүридхэлдэ абалгын үдэрһөө эхилээд, хунгалтын урдахи үдэрэй эхилхын урда нютагай сагаар ноль часта дүүрэдэг. хунгалтын үдэр болон урда тээхи үдэрһын хунгалтын урда тээхи ямаршые агитаци хоригдодог. хунгуулин комиссинуудай байраһаа гадуур урда тээнь үлгэгдэһэн агитациин барламал материалнууд байһан газартаа үлөөгдэдэг.

хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулагдаха аргатай гэбэл:

олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлнүүдые дамжуулан; олоной хабаадалгатай хунгалтын урда тээхи хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэнэй аргаар (хунгалтын урда тээхи сутлаанууд болон хунгалта дай уулзалганууд, олоной үмэнэ үнгэргэгдэдэг хунгалтын урда тээхи үгэ буляалдаанууд, митингнүүд, жагсаалнууд, хунгалтын урда тээхи бусад хэмжээ ябуулганууд);

барламал, аудиовизуальна болон агитациин бусад материалнуудые гаргаһанай болон (али үгы һаа) дэлгэрүүлһэнэй аргаар;

хуулар хоригдоогүй ондоо түхэл аргаар.

хунгалта дай түлөөлгөгүйгөөр гү, али хүнгэлэлтэтэйгөөр эд бараа, аша туһануудые (мэдээсэлэй аша туһануудһаа гадна), үнэтэ саархануудые, тэрэшэлэн мүнгэн зөөри үгэжэ байгаад, хунгалтын урда тээхи агитаци үнгэргэлгэ хоригдодог.

Журналистнуудта, олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлнүүдэй редакцинуудай тушаалта да, хэрбээ заагдаһан эдэ хүнүүдэй Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатууд, тэдэнэй этигэмжэтэ нюурнууд гү, али хунгуулин комиссинуудай гэшүүд байбал, мэдээсэлэй теле - болон радиопрограммануудые (дамжуулгануудые) хүтэлхэнь хоригдодог.

СТАТЬЯ 39. хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулха эрхые хазагайруулан хэрэглэжэ болохогүй байлга

хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулхадаа, олондо мэдээсэлгын эрхэ сүлөөе хазагайруулан хэрэглэлгэ зүбшөөгдэдэггүй. хунгалтын урда тээхи программануудта, хунгалтын урда тээхи материалнуудта, суглаанууд, митингнүүд дээрэ олондо мэдээсэлгын хэрэгсэлнүүдтэ тунхаглагдаһан үгэ хэлэлгэнүүдтэ Россин Федерациин Конституционно байгуулалтые хүсөөр хубилгаха, Россин Федерациин нэгэн бүхэл байлгые эбдэхэ гэһэн уряанууд байха ёһогүй. Социальна, арһа яһанай, үндэһэ яһанай, шажанай гү, али хэлэнэй булюу байлгые идхалга гү, али зарлан дэлгэрүүлгэ, социальна, арһа яһанай, үндэһэ яһанай гү, али шажанай хөморол һүжэрөөдэг мэдээсэлнүүд болон материалнуудые гаргалга ба дэлгэрүүлгэ хоригдодог.

Кандидатууд, хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин

хамтаралнууд, үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүд болон тэдэнэй этигэмжэтэ түлөөлгөшэд хунгалтын урда тээхи эмхидхэлэй хүдэлмэриһөө (хунгуулин учасгоудта дежуралга, гартабилгануудые суллуулгэ гэхэ мэтэ) гадна хунгалта да мүнгэн зөөри, бэлэгүүд материалына бусад үнэтэ зүйлнүүдые барюулха, эдэ бэлэгүүд хүнгэлэлтэтэйгөөр худалдалга үнгэргэхэ, барламал, тоодо зурагаар шэмэглэгдэһэн материалнуудһаа, хунгалтын компанида тусгаар зорюулжа бүтээхэ тэмдэгүүдһээ (значогуудһаа) гадна ямаршые бараануудые түлөөлгөгүйгөөр тарааха эрхэтэй. Кандидатууд, хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин хамтаралнууд, үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүд болон тэдэнэй этигэмжэтэ түлөөлгөшэд хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулхадаа, мүнгэн зөөри, үнэтэ саархануудые, материалына бусад зөөри баялигууд хунгалта дай дамжуулхаар найдуулха эрхэгүй.

хунгуулин комиссинууд хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулха талаар тогтоогдоһон гурим сахилгы хинадаг. Хуули буса үгэ хэлэлгэ, али агитациин хуули буса материалнуудые дэлгэрүүлгэ тухай мэдээсэл абахадаа, хунгуулин комиссинууд хуули буса агитациин ажал ябуулгые тарааха түлөө элидхэлнүүдтэйгээр зохихо зургаануудта хандуулан эрхэтэй. Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комисси кандидатуудые бүридхэлдэ абалга тухай шийдхэбэр болуулха дурдахалтайгаар Россин Федерациин Верховно Сүүдтэ хандаха эрхэтэй. Заагдаһан элидхэлнүүд Россин Федерациин Верховно Сүүдтэ үгэ үдэрэй болзорто, харин хунгалта һаа гурбан үдэр - тэрэ зандаа харагдаха ёһотой.

СТАТЬЯ 40. Радио ба телевиденидэ ябуулагдаха хунгалтын урда тээхи агитаци

Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатуудта зохихо бюджетэй (федеральна бюджет), Россин Федерациин субъектын бюджетэй) мүнгэн хангагдадаг телерадиокомпанинуудай каналнуудта тэгшэ гуримаар (түлөөлгөгүйгөөр, агаарай долгиндо гаргаһан адли тэгшэ саг, агаарай долгиндо гараха тогтомолоо саг болон бусад нүхэсэлнүүд) агаарай долгиндо гаргаһан саг үгтэхэ ёһотой.

Тогтомолоо гуримаар кандидатуудайнь бүридхэлдэ абтаһан хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин хамтаралнууд, үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүд гүрэнэй ба муниципальна телерадиокомпанинууд ашаглаха эрхэтэй.

Кандидатуудта, хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин хамтаралнуудта болон үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүдтэ гүрэнэй телерадиокомпанинуудай каналнуудта агаарта гаргаһан саг үгэхэ гурим тухай заабариие - олондо мэдээсэлгэ талаар конституционно эрхэнүүдые ба сүлөөнүүдые сахилгы хангадаг гүрэнэй зургаанууд, хабаадалгатайгаар, кандидатуудай, хунгуулин нэгэдэлнүүдэй, хунгуулин хамтаралнуудай болон үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүдые заатаггүй харалгатайгаар - Россин Федерациин Түбэй хунгуулин комисси хэблэн толилдог.

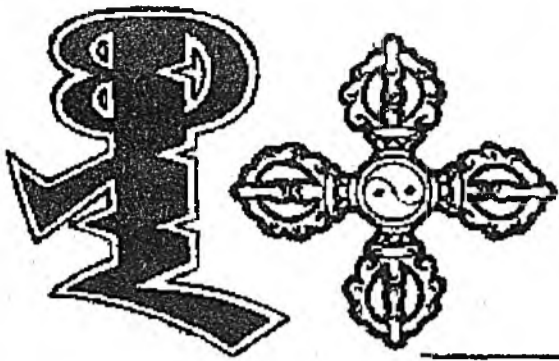
Россин Федерациин Президентын тушаалда кандидатууд хунгалтын урда тээхи агитаци ябуулха тула муниципальна телерадиокомпанинуудые ашаглаха эрхэтэй.

Радио, телевиденидэ ябуулагдадаг хунгалтын урда тээхи агитаци болбол олоной үмэнэ үнгэргэгдэ хунгалтын урда тээхи үгэ буляалдаанай, "тухалстолнуудай", пресс-конференцинуудай, интервьюнүүдэй, үгэ хэлэлгэнүүдэй, политическы рекламын болон хуулар хоригдоогүй бусад түхэл яһаа бээлүүлгэдэг.

хунгалтын урда тээхи агитацигай теле- радиопрограммануудые (дамжуулгануудые) эд бараа хүдэлмэринүүдэй болон аша туһануудай рекламал таһалдуулхань хоригдодог.

Мэдээсэлэй теле- ба радиопрограмманууд (дамжуулгануудта) кандидатуудай, хунгуулин нэгэдэлнүүдэй, хунгуулин хамтаралнуудай болон үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүдэй ябуулжа байһан хунгалтын урда тээхи агитаци тухай мэдээсэлгэ заатаггүй амяараа бүлэг болгогдон, гуримта ёһоо түлэб заагдаһан программануудай эхилгэ шэнжэлэлгүйгөөр үгтэхэ ёһотой. Эдэ мэдээсэлнүүдэй түлөө кандидатууд, хунгуулин нэгэдэлнүүд, хунгуулин хамтаралнууд болон үүсхэл гаргаһан хунгалта дай бүлэгүүд түлбэри оруулдаггүй.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

БУРЯАН

Ум Маани Бадмээ Хум

айлдан гүн зам гээд, Хогоосон шанар тухай хургаал болно. Юрэнхыдөө, Бурхан багша Хогоосон шанар тухай нээмэлээр гэхэ гү, али бүгэдэндэ ойлгосотойгоор, тодоор айлдаа юм. Харин үргэн замай хургаалууд халтантуулан, тобшоор, эли бэшээр үгтөө нэн. Энэ ушарһаа үргэн замые тодоруулан багшанар—Майдари, Асанга, Васубандху гэгшэд Бурхан багшын тобшоор айлдан зүйлнүүдтэ үргэн дэлгэрэнгы тайлбаринуудые үгэхэ ушартай болоо нэн.

Бисалгал эрдэмэй гүн замые Манзашэри, Нагарджуна, Чандракирти айлдан габыатай. Манзашэри—юрин хүн бэшэ, харин Бурхан багшын бэлигүүн бодолые хүддэлхэн бурхан, бодисада болно. Манзашэрин үгэн дэлгэрэнгы тайлбаринуудые Нагарджуна, Чандракирти гэгшэд халан абажа, шабинартаа дамжуулаа

айлдахаб. Саашань Судар болон Дандарын нэгэдэлые тодоруулан шэнэ Кадамбын шугамай багшанарта мүргэнэбди. Гэлэгба гэжэ алдаршанан энэ шугамые Түбэдэй лама Зонхобо байгуулан юм. Богдо Зонхобын бии болохые Бурхан багша өөрөө хэлэн юм. Сударнууд соо энэн тухай бэшээтэй байдаг. Манзашэридэ хандан, Бурхан багша иигэжэ хэлэн байна: "Та, Манзашэри, ерээдүй сагта хургаалай доройтожо захалхада, Зонхобо гэжэ нэрэтэйгээр Түбэдтэ түрөө, Бурханай Номые тон сэбэр түхэлөөрнэ хэргээгээд, улам улам хойто зүг тээшнэ дэлгэрүүлхэт." Хойто зүг тээшэ гэхэдэ, Бурхан багша өөрынгөө Номой Монголд, Буяадта дэлгэрхые абарадхан байгаа бшуу.

Лама Зонхобо түбэд зоноо

нэгэн зам байгуулан гэхэ гү, али нэгэдэлыень тодоруулан габыатай юм.

"Ухаагаа шүдэрлэн зангидаагүй, урдахи будданаар адис үршөөлөөр номгоруулагдаагүй бүхы хүнүүд тухай урагшатай хүбэлгэн шабинар мэтээр бодожо, тэдэнэртэ анхарал, ханалаа табидаг энэрхы хайхан эрдэни шухаг багшадаа мүргэнэб", — гэжэ гол багшадаа, заби ламадаа ханданат. Эндэ тайлбари хэрэггүй, бүхы юмэн ойлгосотой ха. Гол багшадаа хандан: "Энэрэл түгэс багыне хүндэлхгүйгөө эхилээд, бүхы юумые онсо наринаар болоод, хоёр янзаар илган таниха ябадал хэрээр гажа буруу бүхы ханалнуудые шууд усадхахын тула би тэригүүтэн хамаг амитанда абьяас зориг түхөөн адис айладхалуудаа үршөөн хайрла", — гэжэ гуйнат. Гажа буруу бүхы ханалнууд

“ҮДЭР БҮРИИН ДАЯАН БИСАЛГАЛАЙ УНШАЛГАНУУД” ТУХАЙ ТИНЛЭЙ БАГШЫН ТАЙЛБАРИ

6-ДАХИ ХЭШЭЭЛ

(Үргэлжэлэл. Эхинийн 1995 оной декабриин 29-нэй дугаарта)

Мандал үргэнэнэй хүүлээр "БУЯНАЙ ОРОНДО БОЛОН МҮРЭЙ ЗЭРГЭ АЙЛДАДАГ, УГ ДАМЖАН ЕРЭНЭЙ ЛАМА БАГШАНАРТА БЭШЭРЭН ХҮГЭДЭЛГЭ" гэнэн хэнэг уншагдадаг. "Энэрэл түгэс заби лама мину! Толгойм хүрээлэн бадма линхуа, нара дээрэ мүндэлэн соёрхо. Агуухээр нигүүлэхэн хайрлананай ашаар өөрынгөө бэеын, хэлэнэй, сэдхэлэй үлды хотог үршөөн соёрхо" (Забил лама—гол лама, үндэн багша). Энэ хэнэг уншажа байхадаа, Бурхан багшын зүрхэнһөө Гэгээн хотогто Далай лама гараад, адис абахын тула тантай хамта Бурхан багшадаа мүргэхээ танай толгойн орой дээрэ мүндэлбэ гэжэ сэдхэгтэ.

Удаань Бурхан багшада, уг залгажа ерэнэн бүхы багшанарта хүгэдэн мүргэнэт. Бурхан багшын бэеын, хэлэнэй, сэдхэлэй үлды хотог тухай мэдэжэ байхан тула өөрынгөө бэеын, хэлэнэй, сэдхэлэй адис хайрлаха гуйлтатайгаар Бурхан багшада мүргэнэт: "Тоогүй олон буянаа бүрилдэжэ мүндэлхэн бээтэй, үхэлтэ нахатанай найдалые бээлүүлдэг үгэ хэлэтэй, бии байхан бүхы юумые тодо хурсаар ойлгодог бодолтой Будда Шигэмүнидээ мүргэнэб".

Уншалга дабтажа байха үедөө Бурхан багшаа, уг залгажа ерэнэн бүхы багшанарһаа сагаан гэрэл гараад, тэдэнэй адиста хүртэнэб гэжэ бодогтэ.

Бурхан багшын Ном хургаалые айлдан үргэн зам ба гүн зам байхан юм. Үргэн замые тодоруулан Майдари, Асанга, Васубандху гэнэн багшанар бээ гэн орхихо, боди сэдхэл үйлдэхэ тухай, табан зам, арбан үндэнэн, зургаан бараамид (эрхим шанар) тухай айлдан габыатай.

Бурхан багшын Номые

юм. Тиин багшаа шабинарта, тэдэн өөхэдынгөө шабинарта гэхшэлэн үеһөө үедэ дамжааар Хогоосон шанар тухай хургаал мүнөөдэр хүрэтэр гүйсэд хэмжээгээр уламжалагдан ерэнэн түүхэтэй. Хургаалые таһалдуулангүй, аман үгөөр дамжуулаа иимэ ёһо заншал уг залган уламжалалта шугам гэжэ нэрлэгдэхэ жэшээтэй.

Удаань Дандарын хургаалые уг залгажа дамжуулан багшанарта мүргэнэт: "Нюуса Дандарые айлдан уламжалалта замай багшанар: Илагуутсан Базардара, Тилопа, Наропа болон тарниин замые тодоруулан эрдэни шухаг бусад багшанарта мүргэнэб".

Базардара гэшэ—Бурхан багша мүн. Юундэб гэхэдэ, Бурхан багша Базардарын дүрэ абажа хубилаад, Дандарын ном айлдан түүхэтэй. Тилопа болбол Энэдхэгэй махасидха (агуухэ лама) болно. Тэрэнэй шаби Наропа мүн агуухэ лама болно. Дандарын бүхы бисалгалнууд Базардара, Тилопа, Наропа гэгшэдхэ эхитэй юм. Уг залгажа ерэнэн уламжалалта шугам эхинһээ ариун сэбэр байха ёһотой. Тиин Дандарын (тарниин) уламжалалта хургаалые бүрин бүтэн дамжуулан эрдэни шухаг бүхы багшанарта мүргэжэ, тэдэнһээ адис эринэт.

Удаахаи мүнүүдтэ Богдо Атишаһаа, Дромтонпа, гэшэ Потовоһоо эхитэй Хуушан Кадамбын уламжалалта шугамда, бисалгал эрдэмэй үргэн замай болоод гүн замай нийтэ нэгэн байһые тодоруулан бүхы багшанарта мүргэнэт. Мүнөө Лам-римые шудалжа байхадаа, үргэн айладхал хургаалай болон гүн бисалгал эрдэмэй—иимэ хоёр замые шудалжа байна гэшэт. Мүнөөдэр хүрэтэр үргэн айладхал хургаалые танда номложо байгаа. Хожом гүн бисалгал эрдэмһээ Хогоосон шанар тухай хургаалые танда

тон ехээр нигүүлсэн хайрладаг байхан юм. Тэрэ Түбэдэй буддын шажанай бүхы дүрбэн урасхал шэглэлые шудалхан байна. Энэмнай Ньингма, Кагью, Сакья, Кадамба гэдэгүүд болно. Эдэ урасхалуудай үндэнэ изагуур болохон сударнуудые Богдо Зонхобо тодоруулаад, тэдэнэй тус тусхаа тон эрхимыень шэлэжэ, гуримшуулан абаад, урасхалуудһаа гадуур юрэнхы хургаал байгуулан юм. Саашадаа хүгжэнөөр тэрэ шэнэ урасхал шэглэл боложо тогтоо нэн.

Таанад анханһаа Буяадта дэлгэрэн Гэлэгба шэглэлэй гуримар номой бүтээл хэдэг гэшэт. Тиинхэ зуура буддын шажанай бусад шэглэлнүүдые шүүмжэлхэ ёһогүйт. Юундэб гэхэдэ, Гэлэгбын урасхал бусад урасхалуудай бүхы эрхим зүйлнүүдые халажа абанан байна бшуу.

(Богдо Зонхобын байгуулан Гэлэгба шэглэл Тинлэй багшын уншалга соо Шэнэ Кадамба гээд нэрлэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, Богдо Зонхобо Атишын байгуулан Хуушан Кадамбын хургаалые, тэрэнэй зохёон "Боди мүрэй зула" гэнэн сударые үндэнэ болгон, Шэнэ Кадамбын гэхэ гү, али ондоогоор Гэлэгбын (хайн буянганай), урасхал бии болгоһон, "Лам-римые" ("Боди мүрэй ехэ зэргэ") зохёон юм).

Шэнэ Кадамбын багшанар "Судар болон Дандарын нэгэдэл тодоруулан" гэжэ манай дабтадаг уншалга соо хэлэгдэнэ. Юундэб гэхэдэ, Судар болон Дандар хоорондоо зүришээдөөтэй гэжэ Түбэдтэ нэгэ үедэ хэлсэжэ захалхан байна. Судар болбол доодо шатын бүтээл, тэрэниие бээлүүдхэнэй хэрэггүй гэжэ Дандарын бүтээлшэд хэлэдэг болоо нэн. Энэ мэтэ хоорондын хэжэглэл, зүришээдөөнүүдые Богдо Зонхобо усадхан сэбэрлэжэ, Судар болон Дандарын нийтэ

болбол нүгэлтэ бүхы үйлэ ябадалнуудай үндэнэн болно. Бүхы юумые хоёр янзаар илган таниха ябадал хадаа субъект болон объектые тус тустай үнэн байхан шэнгээр ойлгохо ябадал болно. Энэниие хожом би тайлбарилуужам.

Гол багшадаа хандан удаахаи мүнүүд ойлгосотой. Оюун бодолой талаар өөрынгөө багшада хандан, бэлигүүн бодол, нигүүлэхы сэдхэл мэтын ариун ханалнуудай шууд түргэнөөр мүнүдэлжэ хүгжэхын тула адис айладхалуудые эринэт. Тэршэлэн дотоодо, гадаада баршад нүгэлнүүдые усадхахын тула адис айладхал эринэт. Гадаада баршад нүгэлнүүд болбол Номой бүтээл хэхэдэтнай наад табидаг элдэб сабдагууд, ада шүдхэрнүүд гү, али танай үлбэрдэлгэ, үбшэнүүд болно. Дотоодо баршад нүгэлнүүд хадаа танай мунхаг, шунал хурисал болно. Жэшэнь, "Санта-Барбара" мэтын кино, теле-дамжуулануудта шунал ехэтэй наа, энэ үедэ ном бүтээхээ, бисалгал хэхээ мартаад байдагта. Оюун ухаанай бүтээлдэ уур сухалай али зэргэ хохидолгойе хэлэлтэшьегүй. Али нэгэ ушарһаа уурлаад байбал, сухал дундаа энэ уншалгалыше шуу татажа хаяхадаа болохот (багша энеэн).

Уншалгын удаахаи хэнэг— "АДИС АБАЛГА БОЛОН АРЮУДХАЛГА" болно. Уншаха үедөө боди хотогто хамаг амитанай зүрхэнһөө гэрэл туяа бадаран, аршаан дэлбэржэ, адис ариудхал танда үршөөн хайрлана гэжэ сэдхэхэ хэрэгтэй.

Б. ДОНДОКОВОЙ англи хэлэнһээ оршуулhaniе Н. БАДМАРИНЧИНОВ буяадшалба.

"Буряад үнэн" сонин болон Россин Будда шажантанай Түбэд захиргаанай үмэнһөө ту хууданан нарадаа нү удаа хэблэдэ гарадаг.

Январь 1996 он.

СООДОЙН ЛАМЫН 150 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Баргажан, Хурамхаймагуудай ажалшад Соодойн Сэдэнэй түрөөр 150 жэлдэ хайндэр мүнөө жэлэй үнгэргэхэн. Улаан-Үдэ зо соёлой таһагта эдэбхитэй сугларжа, энэ асууны түрүүшын суглаан болоод Олонийтын ажабайдалы эдэбхитэйгээр хабаадаг нутадаа дуратай эрдэмтэ Соодойн Сэдэнэй Очировта Соодойн Сэдэнэй аша габыа тухай бэлдэхэ даабари үгтээ бэлэн хэрэг бэшэ. Баргажан Хурамхаймагуудай ажалшад, наһатайшуу Соодойн Сэдэнэй арад урда аша габыа, алдар гэршэлхэн материал суглуулагдаха ёһотой. Нутаг дурадхалуудаа "Буряад газетэдэ бэшэхэдэ болон - Бархан уулын Соодойн Сэдэнэй дурас субарга-музей бодхоо харалагдана, - гэжэ Баргажан дасанай шэрээтэ лама Намжилов мэдүүлнэ.

Энэ үүсхэл хайшаалта хэдэн мянгаад метр хабсагай өөдэ хэрэгтэй зүйн материалнуудые гаргахан бэрхэтэй. Энэ хэрэгые нигүүлхэн үргэн арад зонтой зүйн хэрэгтэй. Дасанай дэргэ субарга-музей бодхоо болохо байна гэжэ ханал Соодойн Сэдэнэй үнгэргэхэ хоёр аймаг түлөөлэгшэдһөө буряад эмхидхэлэй комитет байл ёһотой. Нютаг нугаг буддын шажанай эмхидхэн хэрэгтэ хам оролсохо урда.

Соодойн Сэдэн Баргажанһаа холо саагуур Буяад соогоо мэдээлэ, шэдитэй лама нэн. Тинлэй Жэлийн ой, Россин Федерал Буддын шажантанай захиргаанай, республикэдэдын засагай тогтоол үргэн зоной хабаадалгата тэмдэглэгдэхэ ёһотой.

В. БАТ

НҮЗЭГТЭНЭЙ АНХАРАЛДА ИВАЛГЫН ДАСАНДА БОЛОХ САГААН НАРЫН ХУРАЛНУУД

Февралийн 17 Дүгжүүбэ. Февралийн 18 лама сахюу хурагдаха. Февралийн 18 нэй хүни Сиугэр хурагдаха. Февралийн 19 мартын 4 хүр Сагаан нарын (Юрөөл Мома болохо.

ТҮБЭЙ ЗАХИРГААНАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ ХУРАЛ

Россин Федерациин Буддын шажантанай Түбэй захиргаанай ээлжээтэ хурал январин 27-до Ивалгын дасанда болобо. Энэ хуралда Түбэй захиргаанай түүрүүлэгшэ, хамба лама Дамба, Буряадай олонхи, мүн Агын, Сүүгэл дасангуудай шэрээтэнэр, Тыва Республикын районууд хоорондын буддын шажантанай бүлгэмэй түүрүүлэгшэ Содунам лама, Улаан-Удын "Арьяа-Баала" нэгэдэлэй түүрүүлэгшэ Н. Бадмаринчинов хабаадаа.

Түүрүүшын асуудалаар хамба ламын, дасангуудай шэрээтэнэрэй, Ивалгын дасанай дэргэдэхи шажанай дээдэ хургуулиин, Агын дасанай дэргэдэхи түбэд эмнэлгын ба зурхайн дээдэ хургуулиин ректорнуудэй тоосоонууд шагнагдаа. Гадна дээдэ-Онгостойдо баригдажа байгаа хамбын хүрэнэй комплексын директор В. П. Шалбаев тоосоо.

Улаан-Удэдэ байгуулагдахан Буддын шажанай пенсионно жасын түлөөлэгшэ тус тус хүнүүдэй, эмхинүүд, предприятинуудай ямар гуримаар жасада хабаадажа, али зэргын ашагтай байхын тухай мэдээсэл хээ.

Буряад дасангуудай урданай түүхые нэргээхэ, 1920-1940 онуудта хамалганда ороһон Буряад дасангуудай ламанар тухай мэдээнүүдые суглуулха хүдэлмэриние эмхидхэхэ, дэмжэхэ талаар Буддын шажантанай Түбэй захиргаан хүүлэй үедэ горитой оролдолго гаргана. Энэ хүдэлмэри тухай Буряадай эрдэмэй түбэй түүхын секторые даагша Б. В. Базаров, республикын архивай хүдэлмэрилэгшэ Г. Н. Очирова гэгшэд хөөрөөжэ үгэбэ.

Россин Федерациин Буддын шажантанай Түбэй захиргаанай Уставай проект тухай Түбэй захиргаанай юрист В. Тагаров

мэдээсэл хээд, хуралда хабаадагшад тус проект тухай даб дээрэ бии болоһон һанамжануудаа элрхэйлээ. Энэ проект тушаа дэлгэрэнгы һанамжануудаа март һарада болохо ЦДУБ-ай Хуралда бэлдэхэ гэжэ шийдхэгдээ.

Түбэй захиргаанай "Буддизм" гэхэн бюллетениин түүрүүшын дугаарай гараһан ушарые хуралда хабаадагшад нэгэн дуугаар һайшаагаад, саашаада гаража байхын тула дасан бүхэнһөө тогтомол хэмжээнэй мүнгэ оруулха гэхэн шийдхэбэри абтаа.

Анхан Сүүгэл дасанда 9 эрдэнеэр бүтээгдэһэн аад, хубисхалай һүүлээрхи хөмөролой үедэ хуряагаад, мүнөө Ивалгын дасанай музейд хадагалагдадаг "Ганжуурые" Сүүгэл дасандань бусааха тухай шийдхэбэри баталагдаа.

Мүн үшөө хэдэн асуудал хурал дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Н. ДАБАЕВ.

БУЯН ҮЙЛЭДЭЛГЫН "ДЖАРУН ХАШОР" ГЭНЭН РЕГИОНУУД ХООРОНДЫН ЛОТЕРЕЙ

ШАНГУУДАЙ ЖАСА:

50 автомобиль, 5 мянганһаа 100 миллион хүрэтэр мүнгэн шангууд. СУПЕР-ШАН-1 МИЛЛИАРД ТҮХЭРИГ.

Джарун Хашорой Агууехэ Субаргын Ганжарай зураг.

Лотерей нэгэл зорилготойгоор - Буряад Республикын Хэжэнгын аймагта бодхоогдожо байһан Джарун Хашорой Агууехэ Субаргын барилгада мүнгэ суглуулхын тула үнгэргэгдэнэ.

Лотерейн биледүүдые һайн дуранай эдэбхитэдһээ, мүн дасангуудта, "Новости" АО-гой киоскнуудта, хэлхээ холбооной бүхы таһагуудта худалдажа абаха аргатайт. Биледэй сэн - 5 мянган түхэриг. Тираж бүхэнэй дүнгүүд түбэй болон нютагай хэблэлдэ гаража байдаг.

20 гү, али тэрээнһээ дээшэ биледүүдые абалал, Танай нэрэ Джарун Хашорой сүмын Алтан Дэбтэртэ бэшгэдэжэ, хэтэ мүнхын хадагаламжада байха.

Агууехэ Субаргын барилгада һанал сэдхэлээрээ, юрөөлөөрөө, үйлэ ябадал, бүтээлээрээ хабаадаһан хүн энэ болон хойто һаһандаа саглашагүй ехэ буян олохо.

ҮГЭЛИГЫН ЭЗЭДЭЙ ҮЛЗЫ БУЯН ДЭЛГЭРТҮГЭЙ!

бурхад оруулагданхай.

Буддийская философия. Бүхы амиды юумэн гээшэ тогтууригүй, ходо хубилан, нэгэ бэһнээ ондоо бээдэ шэлжэн орожо, шэнээр түрэлгэ болон үхэл гэнжын үенүүд шэнгээр һубариладаг гэхэн бодолые буддын шажан Энэдхэгэй эртэ урдын шажануудһаа (тэрэ тоодо брахманизмһаа) абahan байна. Иймэ сансарын хүрдэ соо эрьедэжэ байхадаа, бүхы хүн амитад зоболон элдэдэг. Тиин нирваанда хүрэхэдөөл, энэ зоболонто байдалһаа мултаран амаржадаг. Хүн нүгэл хэнгүй, ходо буян үйлээн, сүлөөрэлгын 4 шата гаража шадабал, нирваанда хүрэхэ юм. Буддын шажантан бодото дэлхэй болон хүнэй оюун сэдхэл бии гэжэ мэдэрдэгшье һаа, дэлхэй дээрэ юумэн саг үргэжэ хубилжа байдаг, тиимэһээ дэлхэйдэ хубилалтаһаа ондоо юумэн үгы гэдэг. Мүн хүнэй сэдхэл хүнһэнһые мүнхэ бэшэ гэнэ. Бүхы юумэндэ нигүүлсхы ёһоор хандахы номнохо гээшэ буддын хургаалай гол удхань мүн гэдэг. Буддын тагаалал болоһоной һүүлээр шабинарын хоёр бүлэгтэ хубааржа, хинаяна махаяна гэжэ хоёр халаа бии болоһон юм. Махаянадаһан Нагарджуна, Дхармапала, Асанга, Васубандху гэжэ томо философуд бии байһан, олон ном судар бэшэжэ, буддын философиене үндэһэлэн хүжөөһөн байна.

БУДДЫН ШАЖАНТАНАЙ ТҮБЭЙ ЗАХИРГААН ӨӨРЫН ХЭБЛЭЛТЭЙ БОЛОБО

Россин Федерациин Буддын шажантанай Түбэй захиргаанай "Буддизм" гэжэ гаршагтай мэдээлэй бюллетениин түүрүүшын дугаар 1996 оной январь соо зарба.

Бюллетениин редактор - Борис Дондоков, хэблэлэй гүйсэдхэхэ директор Балто Лыскоков, бюллетениин макет, үзэг холболго, версткые компьютердээр Индира Лыскокова бүтээгээ. Эхин нюуртань - Бурхан багшын, Дара эхын дүр зурагууд, буддын шажантанай Этигэлэй (Гурбан Эрдэнийн Абаралай), Бурхан багшын, Арьяа-Баалын, Манзашэрин, Ногоон Дара эхын таринууд барлагданхай.

1995 оной июнин 6-да хамба лама Дамба Люшегэвий хамбын шэрээдэ залагдаһан тухай

ИНФОРМАЦИОННЫЙ БЮЛЛЕТЕНЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО ДУХОВНОГО УПРАВЛЕНИЯ БУДДИЗМ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

БУДДИЗМ

материал, хамба ламын болон дид-хамбанар Доржи Цыденовой, Данзан-Хайбзан Самаевай тобишо намтарнууд 2-дохи нюурта табигдаа.

"Россин Буддын шажантанай Түбэй захиргаанай делегациин Гэгээн хотоето Далай ламын 60 жэлэй ойдо хабаадалга", "Дуйнхор ваан", "Буряад орондо үнгэргэгдэһэн түбэд соёлой нара" гэхэн материалнууд 3-6-даху нюурнуудта гараа. 7-доху нюурта Тыва Республикын районууд

хоорондын буддын шажантанай бүлгэмэй түүрүүлэгшэ Б. Э. Содунамай, Улаан-Удын "Арьяа-Баала" нэгэдэлэй түүрүүлэгшэ Н. Бадмаринчиновэй мэдээсэлнүүд толилогдоо. Түгэсхэлэй 8-даху нюурта Агын дасанай шэрээтэ Цырен лама (Дондукбаев) дасанайнгаа мүнөөдэрэй байдал тухай бэшэнэ. "Ноёхон-Хаанай үбэртэ мүндэлһэн дуган" гэхэн С. Ринчиновэй мэдээсэл энэл нюурта гараа.

Манай корр.

БУДДЫН ШАЖАНАЙ НЭРЭ ТОМЬЁОНУУД

юумые харадаг, саашаада юунэй болохые уридшалан мэдээлэг болохо гэжэ тоологдодог байгаа. Манай ээрын V зуунай һүүл багаар Буддахгоши гэжэ эрдэмтэн Энэдхэгһээ ерэжэ, "Типитака" ("Ганжуур") гэдэг Бурхан багшын өөрынһэй айлаһан зохёолнууд гүйсэд бэшэжэ дүүргэгдэһэн байна.

XV зуунһаа европыхид тус арада ерээд, тэрэниие эзэмдэжэ эхилбэ. Түүрүүн португали зон ерэжэ, буддын шажантаниие мурдэн, хүнүүдые католическа шажанда оруулжа оробо. Тэдэнэй ерһээр 150 жэл болоод байтарын, 1658 ондо голландинхид ерээд, протестан шажанаа асараа. Тэрээнһээ хойшо 140 шахуу жэл үнгэрһэн хойно, 1796 ондо "англиинхид ерээд, 1948 он болотор байхадаа, буддын шажанда нилээд шанга сохилто хэһэн байна. Энээнһээ уламжалан, тус арал дээрэ буддын шажаниие хамгаалхын түлөө хүдэлөөн дэлгэржэ эхилээ һэн. Мүнөө үедэ аралай хүн зоной 60 процентнь болохо синганууд буддын шажанда шүтэдэг. Тэндэ 6 мянга гаран сүмэ хийдүүд бии. Эндэ ш а ж а н а й - э т н и ч е с к э зүрилдөөнүүд нилээд хурса юм.

Буддизм в Японии. Эндэ манай ээрын 500-гаад онуудта буддын шажан Солонгосхоо асарагдаһан түүхэтэй. 200 тухай

жэл үнгэрһэн хойно, VIII зуун жэлдэ буддизм гүрэнэй шажан болгогдобо. Тэрэ япон яһатанай синтоизм гэжэ үндэһэн шажантай эбтэй зөтэйгээр оршожо байба. XI зуунһаа эхилэн, эндэ Абида (японоор Амидэ) бурханда шүтэлгэ ехээр дэлгэрбэ. XII зуунай һүүл багаар дээн гэдэг хургаал ехээр дэлгэржэ эхилээ. Мүн буддын шажанай бусадшые хургаалууд дэлгэрээ, гэгэшые эдээндэ эсэргүүсэлгэ баһа бии байгаа. Тиин 1868 ондо синтоизм гүрэнэй шажан гэжэ соносхогдоһон, буддын олон сүмэ хаагдаһан юм. Гэгэшые буддын шажан гүйсэд түригдөөгүй. Мүнөө Японой олонхи зон буддын шажантан гэжэ тоологдодог. Зүгөөр японтон тус шажанай газар талыень лэ баримталха таамтай байдаг. Мүнөөнэй буддын шажанай эмхинүүд хоёр ехэ бүлэг боложо хубаардаг: буддын шажанай заншалта хургаалууд (Амидын, дээн, Нитирэн-сю г.м.) болон шэнэ буддизмын хүдэлөөн. Энэ һүүлшынхын буддизмын, синтоизмын, конфуцианствын, мүн арадай шүтэлгэнүүдые нэгэдүүлэн холбохо эрмэлзэлтэй байдаг.

Буддизм на Тайване. Эндэ 17 зуунай үеэр махаянын буддизм Хитадһаа асарагдаһан. Байн байн даосизмын болон конфуцианствын зүйлнүүд

Буддизм в Шри-Ланке. Анхан эртэ сагта энэ арал дээрэ шолмосууд, хорото шара могойнууд болон арагшаа гэдэг да шүдхэрнүүд эзэрхэжэ байгаа. Буряада тэндэ ошожо, эди мэдээрээ тэдэниие дараад, аралай зоние өөрынгөө шажанда оруулһан юм гэхэн домог бии. Зарим үлгэр домогуудтань Буддын Энэдхэгтэхи намтарын Ланкын орондо үнгэргэгдэһэн шэнгээр заруулагдадаг, хаан хүбүүн гаутама бури эндэ түрэхэн юм гэдэг. Буддын шажанай эндэ аралай һайнаар дэлгэржэ байтарын, манай ээрын урдахи I зуунай үеэр Энэдхэгэй тамилнууд аралай хойто биениень эзэлжэ, шажанай дэлгэрэлгэдэ һаад тойбо тагтагдаа. Тиигээд нэгэнтэ бэшэ долболон ороһон тамилнуудай намнагдахада, буддын шажан аралад нэргээгдэдэг һэн. Манай ээрын урдахи I зуунай үеэр эгээл эрдэмтэй 500 ламанар сулгаржа, палымын набшаһан дээрэ, санскридай нэгэ нютаг хэлэниинь бологшо пали хэлээр Буддын хургаал анха түүрүүшынхээ бэшэжэ абтанан юм. Тэндэ Винай, Сутра, Абхидхармын аймагууд бэшэгдэһэн. Энээнһээ урагша, 5 зуун жэлэй туршада, Буддын хургаал амаар дамжуулагдажа йога бшуу. V зуунай үеэр Энэдхэгһээ Буддын шүдэн асарагдажа, тэрэниие хадагалан тахиха гоё һайхан сүмэ баригдаһан бэлэй. Энэ шүдые тахилһан хаан айхабтар ехэ эди шүдэтэй боложо, хамаг далда

Н. БЕСТУЖЕВАЙ
НЭРЭМЖЭТЭ ОРОД ДРАМЫН
ТЕАТРА

ШЭНЭ ЗҮЖЭГҮҮД, ОЙН БАЯРНУУД

Энэ 67-дохи театральна сезонной репертуар ехэ баян болоо. Эндэ Национальна республикануудай ород драматическа театрнуудай 2-дохи уласхоорондын фестивалда (Йонкар-Ола хотодо) театраймнай хабаадаһан ушар сезонноймнай хайн эхин боложо үгөө бшуу. Фестиваль дээр харуулагдан "Тартюф" гэхэн жүжэгтэ театральна олонийтэ болон Москвагай шүүмжэлэгшэд Николай Жегин, Виктор Калиш, Татьяна Карпова, Нинель Сорокина гэгшэд үндэр сэгнэлтэ үгөө. Тиигэжэ театрайхид зүбөөр репертуараа шэлэнхэй гэжэ тэдэнэр тэмдэглэһэн байна.

Үнэхөөрөө бидэ мүнөө үеын репертуарнаа нэгэ бага хашараабди. Тиймэһээ үндэр хэмжээнэй классическа драматургида хандаһан ушарнай театрай коллективэй зохёохы ажалда ехэ түдхисэ боложо үгөө.

Байгша оной февраль нара соо Чеховэй "Чайка" гэхэн пьесын найруулгыг эхилхэмнай. Энэ шэнэ жүжгөөр театрайнгаа сезонийе түгэхсэхэбди. Чеховтэ хандалга хадаа труппымнай гол шухала шалгалта боложо үгэхэ ёһотой. Ехэ хонин хүдэлмэри театрай коллективтэ даалгагдаһан гэшэ, тиймэһээ театрта дуратай зоной зүрхэ сэдхэл баясуула байха гэжэ ханагана. Тэршэлэн нёдондошье табигданан шэнэ жүжгүүд, нэрлэбэл, "Вестсайдай түүхэ" гэхэн мюзикл, "Я люблю тебя, эскадрилья" гэхэн хүгжэмтэ комеди олоной хонирхол татаа һэн.

Мүнөө үеын хүндэ хүшэр сагта, политическэ болон эконоомическа талаһаа тогтууригүй үедэ хүүгэдтэ Шэнэ

жэлэй бэлэг болгон, Евгений Шварцын "Золушка" гэхэн үльгэр театрай харуулаа. Ехэ хайхан шэмэглэлтэй, гоё энэ үльгэрэй хажуугаар Саһан Хүүхэн, Жабар үбгэнэй, с к о м о р о х о н у у д а й хабаадалгатай, дуутай, шуутай наадан ехэ хонирхолтойгоор эмхидхэгдээ.

Энэ жүжэгыг найруулһан ахамад режиссёр Борис Горбачевский, мүн уран зурааша, Россин габыята артист Сергей Панков энэ жүжэгтэй хүгжэм зохёон композитор, Буряад Республикын искусствын габыята ажал ябуулагша Вячеслав Буланов, балетмейстер Нелли Дугаржабон гэгшэдэй хубита эндэ ехэ. Энэ жүжэгтэ театрай бүхы коллектив шауу хабаадана. Актёрнуудай олон хайн хүдэлмэри харагшадта хайшаагдаа. Илангаая эдир харагшадта, хүүгэдтэ энэ жүжэг хайшаагдаһан, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Тодорхойлбол, Золушкын рольдо наадаһан Елена Красикова, Лариса Емельянова гэгшэд, мүн эди шэдитэ эхэнэр болоһон Буряад Республикын габыята артистка Нина Рагулина бэрхээр наадаа. Тийхэдэ хаанай роль гүйсэхдэхэн Буряад Республикын габыята артистнууд Владимир Барцайкин, Сергей Рыжов, мүн хаан тайжа хүбүүнэй рольдо наадаһан залуу артистнууд Игорь Белковский, Олег Петелин гэгшэд уран бэлигээрэ харагшадые баясуулаа.

Муу ханаатай, хойто эхын роль наадаһан Россин габыята артистка Лилия Архипова, артистка Нина Вершинина

гэгшэдэй, тийхэдэ басагадэйн рольнуудые хонёор гүйсэхдэхэн Марина Ланина (Марианна), Ольга Островская (Анна) гэгшэдэй хүдэлмэриг тэмдэглэхээр. Хонин гэхэдэ, эгээл түрүүшынхье энэ жүжэг табихадаа, үншэн хүүгэдэй байшангай үхибүүдгэ "Золушка" харуулһанин ехэ дэмбэрэлтэй байгаа.

Шэнэ жүжгүүд тухай мүнөө үедэ театрай коллектив ехэ ханалгатайгаар шэнэ найруулгануудые табижа байна. Онсолбол, З. Сагалай "Вождь краснокожих" гэхэн вестерн (О Генригэй расказай удхаар), мүн Нил Саймоной "Последний пылко влюблённый" гэхэн американ пьесэ найруулжа байна. Һүүлдэ нэрлэгдэхэн энэ жүжгөөр театрай бага тайзан нээгдэхэ юм.

Ойн баярнууд, бенефисүүд. Байгша оной сезондо суута артистнуудаймнай ойн баярай үдэшэнүүд олоор үнгэргэгдэхэ байна. Март харын һүүл багаар Россин Федерациин габыята артист Сергей Леонидович Панковой баяр ёһололой үдэшэ болохоор хараалагданхай. Энэ артистын зохёохы намтары актёртой баян рольнууд шэмэглэнэ. Олон жүжгүүдтэ гол рольнуудые гүйсэхдэхэ юм. М. Бугаковой "Кабала святош", мүн Достоевскийн "Село Степанчиково и его обитатели", Г. Гориний "Забьтъ Герострата", Ж. Пуарегэй "Искусство обольщать" гэхэн жүжгүүдтэ гол рольнуудые С. Л. Панков цадамар бэрхээр гүйсэхдэхэ юм.

Тэршэлэн энэ бэлигтэй артистна театраймнай мэдээжэ уран зурааша-найруулагша юм. Ж. Б. Мольерэй "Тартюф", Е.

Шварцын "Золушка" гэхэн жүжгүүдые шэмэглээ. Тийхэдэ ерээдүйн сезондо харуулагдаха "Царь Фёдор Иванович" гэхэн шэнэ жүжэг шэмэглэхэ түсэбтэй.

Харин энэ театральна сезонной һүүл багта Россин габыята артистка Галина Дмитриевна Шелковагай бенефисэй үдэшэ үнгэргэгдэхэ юм. Олондо мэдээжэ энэ артистка олон жүжгүүдтэ гол рольнуудые тон бэрхээр гүйсэхдэхэ бэлигтэй, онсо талаантай артистка юм. Энэ артистка тухай бидэ үшөө хөөрэхэбди. Театраймнай бүхы коллективые һүүлэй хоёр жэлэй туршада оролдогто ехэтэй, урагшаа ханаатай Людмила Николаевна Намсараева шадамар бэрхээр хүтэлбэриланэ гэжэ тэмдэглэхээр. Тиймэһээ манай театрай коллектив урагшаа эрмэлзэн, үшөө хонин жүжгүүдые табижа хүсэлэнтэй.

Елена ГИЛЬМУЛИНА,
Улаан-Удын Н. Бестужевай

нэрэмжэтэ ород драмын театрай литературна таһагыг даагша.

Р. С. Энэ театрай найруулһан, бүхэроссин фестивалда үндэр сэгнэлтэ абаһан Мольерэй "Тартюф" гэхэн жүжэгтэй (режиссёрны Б. С. Горбачевский) бүлэг найруулагшад, артистнууд Буряад Республикын Гүрэнэй шанда энэ жэлдэ зууршалагданхай. Энэ жүжэг (зураг дээрэ Бүхэроссин фестивалин үедэ буулгагданхай) найруулһан бүлэг артистнууд ехэ хонин бүтээл бэлүүлээ гэжэ дэмжэнэбди, энэ шанда хүртэхэ байха гэжэ найдаһабди.

"БАЙГАЛ" СЭТГҮҮЛ ТУХАЙ

Дэлгүүрэй эконоомикын дэмржэ байха үедэ манай уншагшад захихан "Байгал" сэтгүүлээ саг соогоо абажа уншигшэ аргагүй болоод байгаа. Гэбэһые ахамад редактор С. С. Цырендоржиевай аһан ехэ оролдогто гаргаһанай ашаар 5-6 дахи (хамтаруулагдаһан) дугаар саг соогоо барлагдажа, уншагшадтаа тараагдаба. 1995 оной һуулинын энэ ном соо Буряад Республикын арадай поэт Ц.Д. Дондоковагай "Ногоохон отог соо" гэхэн ийнэтуужын үргэлжэлэл (эхиниинь 4-дэху дугаарта барлагдаа һэн), республикын эрхэм хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байһан Д.-Н. Т. Раднаевай дурсалгыг үргэлжэлэл, Буряад Республикын арадай поэт Д. З. Жалсараевай түрэнхөөр 60 наһанай ойдо зориулжа, Ц. Дондогойн бэсэлэн статья, мүн Д. Жалсараевай илгээгүүд болон бусад материалууд толлогдоо.

Энэ эришээ алдангүй, "Байгал" сэтгүүлнай саашаа ашье саг соогоо мандаа ердэг болохо гэжэ хүлээнэбди.

ЕРЭН НАНАТАЙ МОИСЕЕВ ЕХЭ ТАЙЗАНДАА БУСАБА

Домог түүхэдэ ороһон, хатарай агууехэ багша Игорь Моисеев 24 наһандаа балетмейстер болоһон намтартай. Тэрэ үедэ бүхы дэху дээрэ эгээл залуу балетмейстер гэжэ тоологдодог байгаа. Тэрэл залуу ябахандаа, хатарай академическ ансамбль байгуулан юм.

35 наһатай ябахандаа, нэрэ солотой, мэдээжэ балетмейстер болоһон хүн Буряад орондоймнай ерээжэ, буряад искусствын түрүүшэ декадада бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан эгээл мэдээжэ. Хүдөөгэй эдир хүбүүн басагадые суглуулжа, хатарай нуусада хургаһан габыята түрүүшымнай декадын горитэй амжалтада Игорь Моисеев хубита ехэ юм.

90 наһанайнгаа үндэр дабыл дээрэ гарабашье, энэ хүмнай зохёо ажалдаа үргэлжэлүүлһэн зайлаа. Наяхан Москвагай Ехэ театр агууехэ балетмейстерэй ойн. баяр зориулагдаһан баяр ёһололой үдэшэ боложо үнгэрөө. Ороноймнай олонийтын түлөөлэгшэд, бэлдэй мүншэд болоһон бэлигтэн, олон ийнэ шабинанын юбиларые халуушар амаршалба. "Бүхэли наһан үргэлжэлһэн гастроль. Би дурдмал байлаб" гэхэн намтарын юбилар магаһинуудай таг дээгүүр мэнэ табигдахаа байна.

Буряад оронойнгоо олонийтын зүгөө бидэһые юбиларые халуушар амаршалад, элүүр энхые, зохёо ажалдань амжалта хүсэе.

Ц. ЦЫРЕНОВА

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редакторай орлогшо С.ДРИНЧИНОВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.М.Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П.Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., ПИНТАЕВ В. И. (хэблэлэй директор), ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Ц.Б. (редактор), САМБЯЛОВА Т.В.

Манай адрес:

670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэһэг 4000.

Хэблэлдэ тушаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн АО-до газетэ хэблэгдээ.

Директорийн телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрийдхэлдэ абтанхай. Заказ №20.

Редакциин телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшонорой - 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретарин - 2-50-52, секретарнадай - 2-60-91, таһагууд нингын-политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальн-эконоомическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон хургуулинуудай - 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, олонийтын хүдэлмэрин ба мэдээсэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинскда - 3-42-19; Закаменскда - 30-61.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтери - 2-23-67, вахта - 2-67-95, 2-67-05.